

Beskrivelse af fagområdet Ældrepsykiatri

Godkendt af Dansk Psykiatrisk Selskabs bestyrelse den 27. september 2004

Ældrepsykiatri som fag.

Ældrepsykiatrien adskiller sig fra almenpsykiatrien på en række områder: normale aldersforandringer, andre symptomer ved psykiatrisk lidelse ("aldersfarvning"), større hyppighed af organiske sindslidelser, større somatisk sygelighed, problemer med behandling med flere lægemidler (polyfarmaci) og deraf medførende risiko for flere bivirkninger, interaktion mellem somatisk og psykisk sygdom, betydning af plejefaglig intervention som primær terapi, andre sociale omstændigheder og større behov for vidensformidling til ikke psykiatrisk uddannede læger og plejepersonale.

I de kommende år vil ældrebefolkningen vokse ganske betydeligt, og med de forbedrede behandlingsmuligheder af bl.a. demens vil der være et øget behov for ældrepsykiatere.

Afgrænsning.

Der eksisterer ikke en almen accepteret aldersgrænse for ældrepsykiatrien. Nogle vil sætte aldersgrænsen til 70 eller 75 år, medens andre vil sætte den så lavt som 65 år. Hvor aldersgrænsen sættes vil ofte også afhænge af hvilke ressourcer, der stilles til rådighed.

Ældrepsykiatrien beskæftiger sig med diagnostik og behandling af psykiske lidelser i alderdommen. Det drejer sig hovedsagelig om depression, mani, kroniske psykososer, demens og delirium.

Ældrepsykiatriens forudsætninger.

Ældrepsykiatri kræver viden om alderdommen (gerontologi) herunder kendskab til normale biologiske aldersfænomener, der medfører svækket homeostase. Hos ældre overses eller fejlagnostiseres psykisk sygdom let, da det kliniske billede ofte er anderledes end hos yngre (aldersfarvning), foruden at mange ældre har en hyppig forekomst af samtidig somatisk sygdom. Diagnostik og behandling af legemlige lidelser er derfor en nødvendig og integreret del af ældrepsykiatrisk behandling. Organiske psykiske sygdomme er hyppigt forekommende hos ældre, hvorfor en grundig viden om neurologi og neuropsykiatri er væsentlig.

I ældrepsykiatrien er farmakologisk viden såvel indenfor psykofarmakologi som anden medicinsk behandling af stor betydning. Psykiatriske lidelser kan, specielt hos ældre, være fremkaldt af såvel somatisk medicin som af psykofarmaka. Samtidig har en præcis psykofarmakologisk behandling en dominerende plads i ældrepsykiatri.

Hovedparten af de ældrepsykiatriske patienter har tidligere været socialt velfungerende, men psykiske sygdomme hos ældre giver hyppigt anledning til betydelige sociale problemer. Behandling af de psykiske sygdomme kombineret med social støtte fra det primære kommunale system, der i forvejen eksisterer for ældregruppen vil ofte være tilstrækkeligt.

En del af de ældrepsykiatriske patienter vil have behov for behandling af ældrepsykiatrien mere kontinuerligt, medens andre vil kunne afsluttes til egen læge. Vejledning af det primærkommunale plejepersonale og praktiserende læger er en vigtig del af det ældrepsykiatriske arbejde.

Organisatorisk og strukturel placering.

Ældrepsykiatrien indgår i sundhedsvæsenet enten i form af afdelinger med særskilt afdelingsledelse eller som en del af en almenpsykiatrisk afdelingsledelse. Befolkningsunderlaget bør være 200-300.000. Ældrepsykiatrien bør omfatte døgnafsnit og ældrepsykiatriske teams, der behandler patienten i eget hjem. Derudover vil ældrepsykiatere ofte indgå i tværfaglige teams i demensklিনikker ligesom mange liasonpsykiatriske opgaver er ældrepsykiatriske.

Samarbejdspartnere.

De praktiserende læger, medicinske, neurologiske og geriatriske afdelinger samt demensklিনikker vil være de hyppigste samarbejdspartnere foruden de kommunale hjemmeplejer og plejehjem. Derudover er der behov for samarbejde med neuroradiologi.

Lægelig kompetence.

Udover en speciallægeuddannelse i psykiatri bør ældrepsykiatere have supplerende klinisk uddannelse af mindst et år varighed på en ældrepsykiatrisk afdeling. Den kliniske uddannelse bør omfatte såvel døgnbehandling som behandling i patientens eget hjem (ældrepsykiatrisk team) foruden liasonpsykiatri. Der er behov for en formaliseret efteruddannelse i ældrepsykiatri for kommende ældrepsykiatere. Denne efteruddannelse eksisterer ikke i dag.

Internationale forhold.

Ældrepsykiatrien - tidligere kaldt gerontopsykiatri og på engelsk old age psychiatry eller geriatric psychiatry, opstod i England i slutningen af 1950'erne og har siden været inde i en voldsom udvikling. Ældrepsykiatri er i dag et speciale i England. International Psychogeriatric Association (IPA) er en international sammenslutning af ældrepsykiatere. Organisationen udgiver et tidsskrift og afholder konferencer.